

**GRØN
FREMTID**

3

**EN 10-ÅRIG
STRATEGI
FOR GRØN
OMSTILLING
I REGION
SJÆLLAND**

0

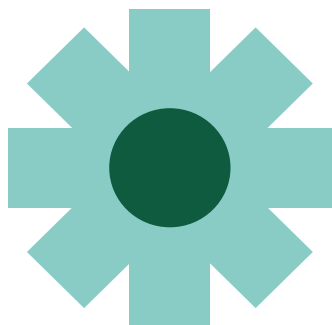
5

2

REGION
SJÆLLAND

- vi er til for dig

INDHOLD

- 3** Forord
- 4** Mål og Pejlemærker
- 5** Roadmap for Region Sjællands klimaindsats
- 6** Reduktionsstrategi
- 7** Reduktionsområder og organisatoriske rammer
- 8** Strategien som dynamisk værktøj
- 9** Indkøb og udbud
- 10** Behandling og medicin
- 11** Cirkularitet og adfærd
- 12** Energi, varme og bygninger
- 13** Transport
- 14** Klimarobust region
- 15** Grønt lederskab
- 16** Grøn virksomhed
- 17** Skalering og udbredelse
- 18** Grønt mindset
- 19** Partnerskaber og innovation
- 20** Den fællesregionale strategi for Grønne Hospitaler
- 21** Data og monitorering
- 22** Økonomi og finansiering
- 23** En sammenhængende strategi

FORORD

Klimaforandringerne er en global udfordring, der rammer alle dele af vores samfund, direkte eller indirekte. Sundhedsvæsnet er ansvarligt for 6% af Danmarks samlede CO₂-udledning. Som en del af det danske sundhedsvæsen har Region Sjælland både ansvar for og potentiale til at føre an i den grønne omstilling.

Region Sjællands mål er en 50 % CO₂-reduktion i 2035 sammenlignet med 2022. Det er ambitiøst, men nødvendigt, hvis vi skal bidrage til målene i den danske klimalov og Parisaftalens målsætninger. Og vi står ikke alene med denne målsætning. Sammen med de øvrige danske regioner har vi, via den Fællesregionale Strategi for Grønne Hospitaler, forpligtet os i fællesskab. Vi mener, at målet er fuldt ud realiserbart, men at det kræver en fast kurs og klar politisk vilje.

Klimakrisen er ikke mindst en sundhedskrise. WHO har udråbt klimaforandringer til vor tids største sundhedstrussel. Stigende temperaturer, voldsomt vejr og øget forurening påvirker folkesundheden direkte. Det rammer i særlig grad sårbare grupper, og det forstærker uligheden i sundhed.

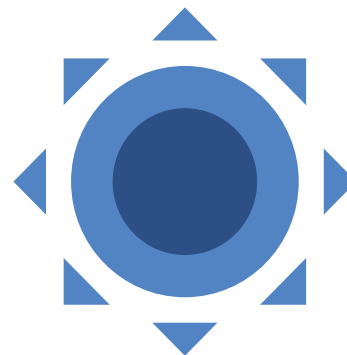
Med klimaforandringerne øges også presset på sundhedsvæsnet og forsyningssikkerheden. Vores infrastruktur bliver sårbar, og fremtiden bliver mere uforudsigelig. Det kan og skal vi som region forholde os til, både ved at reducere CO₂-udledning til

atmosfæren, og ved at tage rettidige og forebyggende beslutninger, der dæmper op for klimaforandringernes konsekvenser.

Den grønne omstilling af sundhedsvæsenet er ikke en let opgave. Størstedelen af CO₂-udledningen kommer fra de mere end 150.000 forskellige produkter og services, som regionerne indkøber og forbruger på hospitaler og institutioner.

Netop på grund af opgavens kompleksitet er det nødvendigt at integrere den grønne omstilling i udviklingen af vores fremtidige sundhedsvæsen. Nye behandlingsformer og øget fokus på forebyggelse og digitalisering skal mindske vores klimaaftryk, samtidig med at vi sikrer den bedste behandling til borgerne nu og i fremtiden.

Grøn Fremtid 2035 er vores 10-årige strategi for grøn omstilling af Region Sjælland. Den bygger videre på de klimainsatser, der allerede er igangsat, og tager stafetten op fra Region Sjællands tidligere klimaplaner fra 2022 og 2023-24.

Grøn Fremtid 2035 er et fælles fundament for, hvordan vi handler, følger op og træffer langsigtede beslutninger. Vores pejlemærker for den grønne omstilling i Region Sjælland tager udgangspunkt i, at vi fokuserer den grønne omstilling der, hvor vi har handlerum og kan skabe resultater på flere bundlinjer; klima- og miljømæssigt, økonomisk og socialt. Dette er kernen i den grønne transformation af vores virksomhed.

Vi har en stærk politisk drivkraft med mod og vilje til at gennemføre de nødvendige forandringer på tværs af vores organisation. Vi har travlt! Men vi ved også, at det er gennem en systematisk og inddragende tilgang, at vi bedst når i mål.

– for borgerne, for klimaet og for de kommende generationer.

God læselyst!

MÅL OG PEJLEMÆRKER

Region Sjælland har sammen med de fire øvrige danske regioner sat et klart mål om at reducere vores CO₂-udledning med 50% inden 2035. Dette mål er i tråd med både nationale og internationale klimaforpligtelser og skal sikre, at Region Sjælland bidrager aktivt til den grønne omstilling.

Vi har siden 2022 arbejdet målrettet med klimaindsatser, og vi har løbende sat en række ambitiøse mål.

Det betyder, at vi under den samlede 50%-målsætning har specifikke målsætninger for områderne transport, varme, elektricitet og anæsthesigasser.

Region Sjællands overordnede klimamål er klart:

50%

reduktion af den totale CO₂-udledning i 2035
(sammenlignet med baselineåret 2022)

Reduktion på CO₂-udledninger inden 2030 for:

Transport
75%

Varme
75%

Anæsthesigasser
75%

Elektricitet – inden 2025
100%

Vi arbejder ud fra fem pejlemærker for grøn omstilling i Region Sjælland.

De fem pejlemærker er politisk besluttet forud for udarbejdelsen af Grøn Fremtid 2035, og har dermed tjent som vejviser for strategiens opbygning. Pejlemærkerne er grundlæggende for, hvordan vi arbejder med, inddrager i og kommunikerer om den grønne omstilling i Region Sjælland.

Vi fremmer en kultur, hvor bæredygtighed er et fælles ansvar og en naturlig del af vores dagligdag, tankegang og beslutninger.

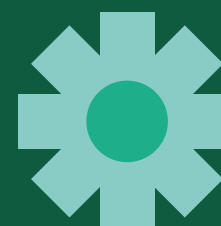
Vi arbejder for et sundhedsvæsen, der forener grøn omstilling med udvikling af kerneopgaven.

Vi deltager aktivt i samarbejder og partnerskaber for at udvikle bæredygtige løsninger, der kan skaleres og implementeres i vores hverdag.

Vi fokuserer på den grønne omstilling, hvor vi har handlerum og skaber resultater på flere bundlinjer: Klima og miljø, økonomi og social ansvarlighed.

Vi har mod og vilje til at gennemføre de nødvendige forandringer på tværs af vores organisation.

ROADMAP FOR REGION SJÆLLANDS KLIMAINDSATS

Den ambitiøse målsætning om 50% CO₂-reduktion i 2035 kræver en systematisk og målrettet implementering af Region Sjællands klimaindsats. Derfor arbejder vi med et roadmap for CO₂-reduktionen i Region Sjælland.

Roadmappet viser, hvilke udledningsområder, der skal bidrage, og hvor meget CO₂ de enkelte udledningsområder skal

bidrage med, for at vi kan nå vores klimamål. Udledningsområderne er identificeret ud fra Region Sjællands klimaregnskab 2023,

og bygger på de faktiske udledninger. F.eks. skal reduktion af udledning fra medicinforbrug bidrage med 11,1 % til den samlede CO₂-reduktion.

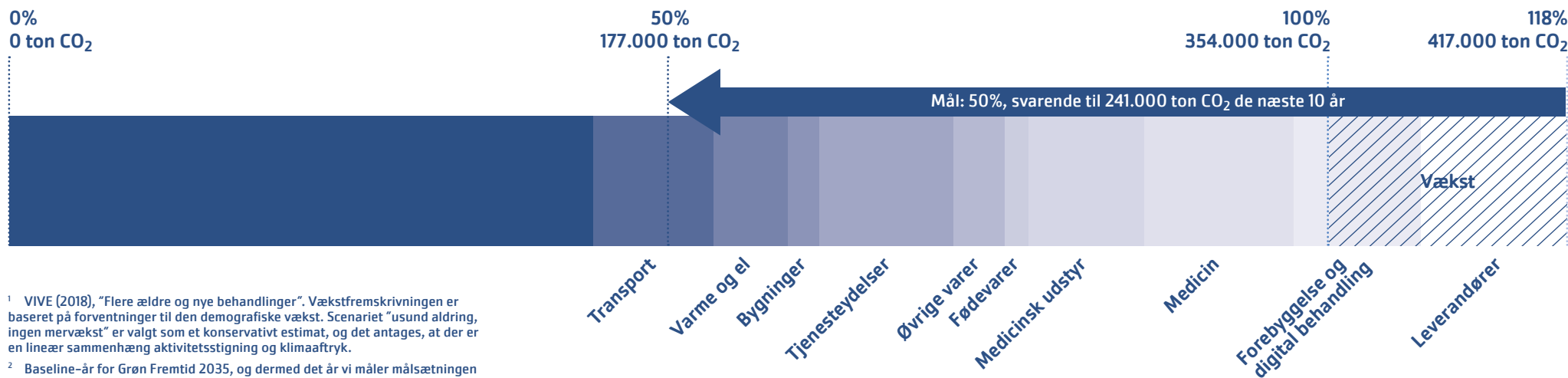
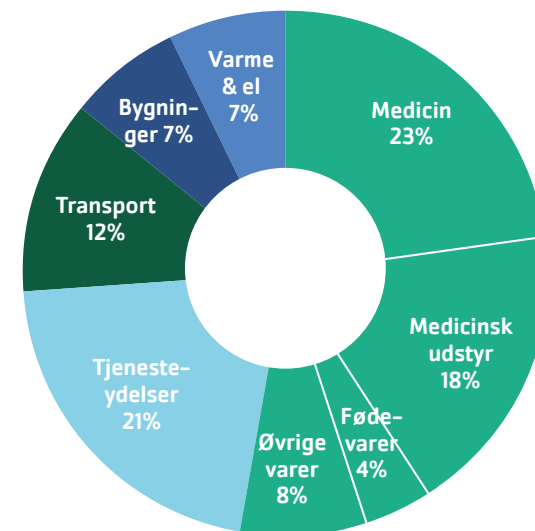
De reduktioner, som forventes at komme fra vores internationale og nationale producenter og leverandører, som følge af lovgivning på området, er også lagt ind i roadmappet. De svarer til en reduktion på 11%. Der er dog også indlagt en vækstfremskrivning på den samlede udledning på 18%, svarende til den stigning i sundhedsvæsnets aktivitet, der forventes frem mod 2035¹.

Det er tydeligt, at vi står overfor en stor opgave. Rundt regnet skal vi de næste 10 år reducere vores udledning med 240.000 ton CO₂².

Men med roadmappet kan vi årligt følge, hvor langt vi er nået på enkelte udledningskategorier.

Roadmappet sætter en klar og tydelig ramme for monitorering af den samlede klimaindsats i Region Sjælland.

Region Sjællands Klimaregnskab 2023: 290.339 ton CO₂

¹ VIVE (2018), "Flere ældre og nye behandlinger". Vækstfremskrivningen er baseret på forventninger til den demografiske vækst. Scenariet "usund aldring, ingen mervækst" er valgt som et konservativt estimat, og det antages, at der er en lineær sammenhæng aktivitetstigning og klimaaftryk.

² Baseline-år for Grøn Fremtid 2035, og dermed det år vi måler målsætningen om 50% reduktion op i mod, er 2022. 2022 er valgt, da det også er udgangspunkt for den Fællesregionale strategi for Grønne Hospitaler.

REDUKTIONS-STRATEGI

Roadmappet viser, hvor meget de enkelte udledningskategorier skal bidrage med, for at vi kan nå 2035-målsætningen. Men det fortæller ikke, hvordan vi når målsætningen. Her anvender vi en række arbejdsmetodiske greb. Vi kalder disse greb for vores primære reduktionsstrategier. Tilsammen udgør de vores reduktionsstrategi.

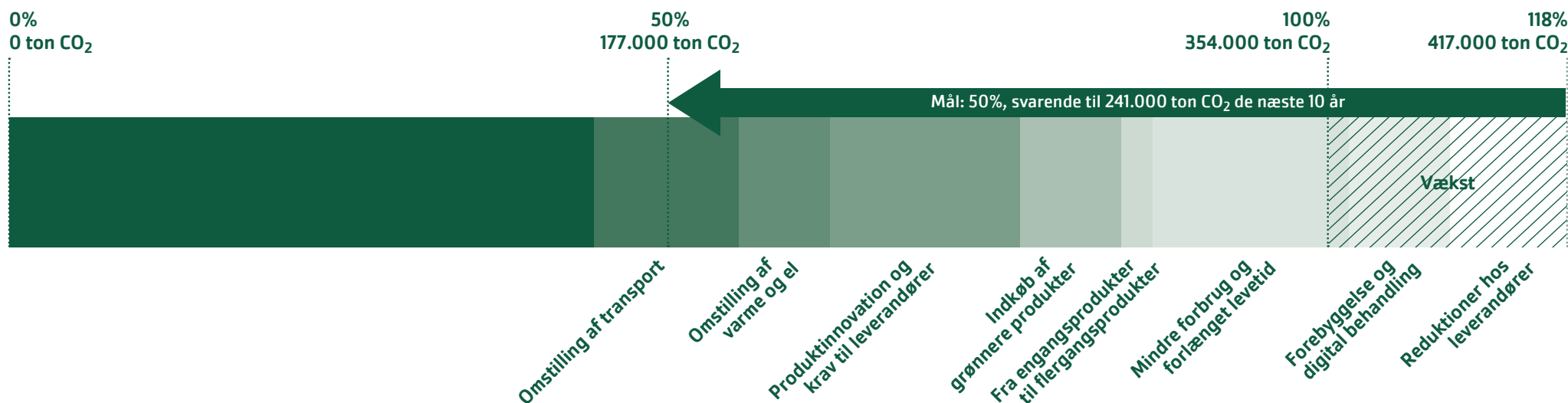
Vores primære reduktionsstrategier er de metoder og greb, hvor vi som region har et særligt handlerum i den grønne omstilling. Og for at nå vores mål, må vi tage dem alle i anvendelse. Det omfatter nye behandlingsformer samt klimaoptimeret og digital behandling. Det omfatter især vores tilgang til indkøb og forbrug, ligesom det omfatter omstilling af vores energiforbrug og transport.

Et af de største reduktionspotentialer ligger i, at vi skal reducere vores produktforbrug gennem smartere brug, genbrug og forlængelse af produkternes levetid. Ved at overgå fra engangs- til flergangprodukter og omlægge til mere klimavenlige produkter kan vi også reducere vores CO₂-udledning betragteligt.

Vi skal desuden sikre, at vi vælger de leverandører, der aktivt arbejder med at nedbringe deres CO₂-udledning ud over det, som lovgivningen foreskriver. Det kræver, at vi bliver langt bedre til at stille grønne krav i vores udbud og indkøb.

Nogle reduktionsområder har vi som region ikke direkte indflydelse på. Det gælder de reduktioner, der opnås hos nationale og internationale leverandører som følge af national og international lovgivning. De leverer dog vigtige reduktioner, hvorfor de indgår i vores samlede reduktionsstrategi.

Hvad angår forebyggelse af sygdomme og behandling, har vi som region en vis indflydelse, men kommuner og stat spiller også en vigtig rolle i arbejdet for en bedre helbredstilstand i samfundet.

REDUKTIONSSOMRÅDER OG ORGANISATORISKE RAMMER

Grøn Fremtid 2035 er bygget op omkring en række reduktionsområder, som er de overordnede områder, hvor vores CO₂-reduktionerne skal komme fra – og organisatoriske rammer, som er de metoder, værktøjer og systemer vi arbejder efter, for at nå vores reduktionsmål.

Vi arbejder med i alt 5 reduktionsområder, der dækker alle 3 udlednings-scopes jvf. GHG-protokollen³ og 6 organisatoriske rammer.

For at vi kan nå vores målsætninger, er det nødvendigt at de metoder og værktøjer, der ligger i de 6 organisatoriske rammer, anvendes på alle 5 reduktionsområder.

Omvendt betyder det også, at når vi arbejder med reduktioner inden for et bestemt reduktionsområde, så aktiverer vi vores tværgående organisatoriske rammespor. Hermed sikrer vi, at den grønne omstilling foregår på tværs af de traditionelle organisationsskel og med fokus på effekt og den tredobbelte bundlinje.

³ GHG står for Green House Gas. GHG-protokollen er en global anerkendt standard, for beregning og afrapportering af virksomheders klimaaftryk på en ensartet og sammenlignelig måde. Den opdeles i scope 1, 2 og 3, og omfatter alle kendte drivhusgasser hvoraf CO₂ er den primære.

ORGANISATORISKE RAMMER:

REDUKTIONSSOMRÅDER:

REDUKTIONSSOMRÅDER:	Indkøb og udbud	Behandling og Medicin	Cirkularitet og adfærd	Energi, varme og bygninger	Transport	Grønt lederskab
						Grøn virksomhed
						Skalering og udbredelse af tiltag
						Partnerskaber og innovation
						Data og monitorering
						Økonomi og finansiering

STRATEGIEN SOM DYNAMISK VÆRKTØJ

Grøn Fremtid 2035 er en strategi og et operationelt styringsredskab, som skal afspejle den virkelighed, den er sat i verden for at ændre på. Derfor er der gjort plads til løbende justeringer, så ny teknologi, ny regulering og erfaringer fra implementering og målopfyldelse anvendes mest optimalt for den grønne omstilling.

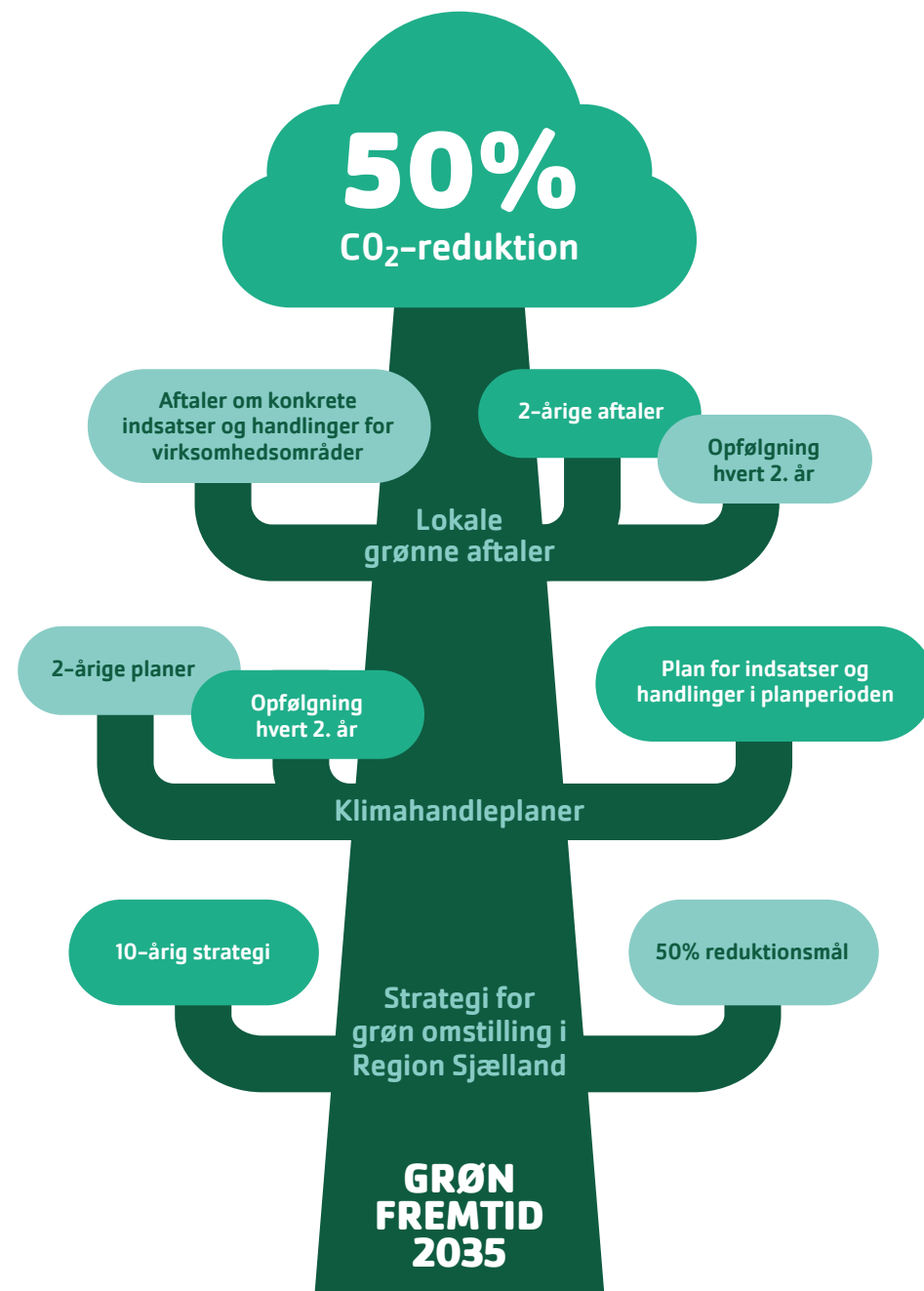
Klimahandleplaner

De konkrete handlinger vi igangsætter godkendes løbende i to-årige klimahandleplaner.

Klimahandleplanerne omfatter en liste over indsatser og tiltag, der prioriteres i den pågældende planperiode. Planerne tager udgangspunkt i roadmappet og reduktionsstrategierne, og skal løbende monitoreres og sammen med roadmappet fungere som udgangspunkt for status på klimaresultaterne.

Lokale grønne aftaler

Klimahandleplanerne udmøntes efterfølgende i lokale grønne aftaler mellem de enkelte virksomhedsområder eller tværgående centre i Region Sjælland og Direktionen. Hermed forpligter hvert enkelt virksomhedsområde sig på de indsatser og mål, der er beskrevet i den lokale grønne aftale.

INDKØB OG UDBUD

Indkøb af varer, tjenesteydelser og fødevarer udgør i alt 33% af Region Sjællands samlede CO₂-udledning.

Region Sjællands sygehuse, psykiatri og sociale tilbud er hver dag i kontakt med mange tusinde borgere, som har behov for behandling og støtte. Den opgave kan vi ikke løse uden behandlingsudstyr og fødevarer. Vi kan heller ikke styre den udledning, der er forbundet med de varer og tjenesteydelser, vi forbruger, men vi kan stille krav til vores leverandører og vælge vores varer klogt ud fra et klimaperspektiv.

En systematisk tilgang til vores indkøb og udbud er derfor en helt central del af vores klimastrategi. Vi skal være konkrete omkring, hvordan klimaparametre vægtes i forhold til pris og kvalitet i vores indkøb og udbud, og vi skal afdække de konkurrenceparametre, der sikrer, at vi er med til at udvikle markedet med grønne løsninger og produkter. Dette gælder også vores indkøb af sundhedsydelser og tjenesteydelser. For eksempel ved revision og behandlinger ved andre regioner, hvor vi kan stille krav til blandt andet brug af fossilfri transport og energikilder.

Ved at overgå fra engangs- til flergangsudstyr, samt ved at anvende de mest klimavenlige produkter som er tilgængelige, kan vi også reducere vores udledning betydeligt.

Fødevarerindkøb og måltidsproduktion til vores sygehuse og i psykiatrien er et selvstændigt fokusområde. Vi har længe været i gang med at reducere klimaaftrykket fra vores fødevarer, blandt andet gennem vores fritvalgs-menu, som omfatter information til patienterne om, hvad det mest klimarigtige måltidsvalg er. Samtidig sikrer fritvalgs-menuerne mindre madspild. Vi kan dog reducere udledningen fra vores fødevarer yderligere, blandt andet gennem omlægning til klimavenligere fødevareralternativer og ved at optimere opskrifter og produktion.

Strategiske indsatser:

- Revidering af indkøbspolitikken med grønne krav, der mindsker Region Sjællands CO₂-udledning
- Kategoristategier på indkøbsområdet med relevante og systematiske klimakrav
- Udbudsplan med klimafokus, herunder screening og prioritering af samtlige udbud ud fra CO₂-reduktions-potentiale
- Optimering af faktura-data, herunder krav til vareoplysninger og oplysninger om fysiske enheder samt produktspecifikke LCA-beregninger, hvor markedet er modent
- Omstilling til lokale, økologiske og klimavenlige fødevarer i måltidsproduktionen.

Målsætninger:

50% CO₂- reduktion i udledningen fra de varer og tjenesteydelser vi indkøber og forbruger i 2035

50% CO₂- reduktion i udledningen fra vores måltider og fødevarer i 2035

Målsætninger:

50% CO₂- reduktion af udledningen fra medicin og medicinsk udstyr i 2035

75% reduktion af udledningen fra lattergas og anæstesigasser

BEHANDLING OG MEDICIN

Medicin og det medicinske udstyr, der indgår i behandlinger, udgør 41% af Region Sjællands samlede CO₂-udledning.

Behandling af patienter er kerneopgaven i Region Sjælland, og det er derfor måske ikke overraskende, at udledningen fra medicin og medicinsk udstyr er den største post i vores klimaregnskab. Udledningen fra medicinforbruget alene står for 23% af den samlede udledning.

Vi skal nu og i fremtiden levere behandling og medicin af højeste kvalitet. Derfor må vi gå helhedsorienteret til vores klimaindsats.

Vores første pejlemærke beskriver, at vi arbejder for et sundhedsvæsen, der forener grøn omstilling med udvikling af kerneopgaven. Derfor skal forebyggelse, optimerede behandlingsformer og digitaliserede behandlingsforløb bidrage til, at Region Sjælland i fremtiden kan levere den bedste behandlingskvalitet inden for de givne økonomiske rammer, samtidig med, at vi leverer på vores klimamål.

Her er resultaterne fra Forebyggelsessekretariatet og PROgrez særligt brugbare⁴.

Det er også afgørende, at vi bliver klogere på adfærden omkring medicinforbrug, ligesom vores indsatser skal adressere overdiagnostik og minimere medicinspild.

Strategiske indsatser:

- Reducering af medicinspild via samarbejde mellem sygehusapotek og de kliniske områder
- Mindre overbehandling, over- og defensiv medicinering
- Forebyggelse af operationer, indlæggelser og medicinering
- Strategi for digitalisering af behandlingsforløb
- Anæstesigasser og lattergas: Genoptag og destruktion
- Fælles regionalt samarbejde med Amgro, om grønne kriterier ved valg af medicin.

⁴ PROgrez er den tværfaglige forskningsenhed i Region Sjælland, som forsker i fysisk aktivitet og bevægelse.

CIRKULARITET OG ADFÆRD

I 2023 indkøbte Region Sjælland varer for 2,5 mia. kr. Samtidig producerer Region Sjælland hvert år mere end 5000 ton affald.

Region Sjællands drift og opgaveløsning kræver en meget stor omsætning af produkter og varer. Mange af disse produkter er til engangsbrug, og ender derfor ofte hurtigt som affald. Der er behov for gentækning af den adfærd, som hører til engangsforbrug, og for samtidig at finde langsigtede løsninger med flergangsbrug, deleordninger og genbrug.

Vi skal derfor gennemgå vores arbejdsgange og forbrugsvaner ud fra et 360-graders perspektiv. Metoder og systematikker inden for cirkulær ressourceanvendelse hjælper os.

Vi er allerede godt på vej, og mange medarbejdere tænker med, når der i hverdagen optimeres på forbrugsmønstre og arbejdsgange. Det skal vi udnytte, så den enkelte medarbejders kompetencer og viden inddrages, når vi skal vælge de rigtige løsninger. Samtidig etableres der i disse år stærke samarbejder med de andre regioner, private aktører og uddannelsesinstitutioner, hvor nye løsninger og teknologier udvikles og testes.

Øget affaldssortering er en vigtig del af Region Sjællands klimaindsats, fordi affaldssortering og minimering af affaldsmængderne er afgørende for, at vi mindsker brugen af de begrænsende ressourcer og råstoffer der er til rådighed. Her har vi som offentlig virksomhed et særligt ansvar. Dertil er der ny og strammere EU-lovgivning på området, som vi skal efterleve.

Indsatser, som har til formål at minimere affaldsmængden og højne genanvendelsen, viser sig ikke i vores klimaregnskaber, men alligevel er det en vigtig prioritet for os.

Strategiske indsatser:

- Lokale Grønne aftaler med konkrete indsatser for produktindkøb herunder: Reduktion, udskiftning til grønnere alternativ, levetidsforlængelse og god lagerstyring.
- Optimeret affaldssortering med særligt fokus på klinisk risikoaffald og medicinaffald
- Mindre brug af engangsudstyr

Målsætninger:

20% reduktion i den samlede affaldsmængde inden 2030 ift. 2019.

60% genanvendelse af den samlede affaldsmængde inden 2030

80% genanvendelse af plastikaffald inden 2030

Underliggende mål:

70% af alle medarbejdere har deltaget i Region Sjællands e-læringsforløb om affaldssortering inden 2028

70% af alle medarbejdere har deltaget i enten fysisk eller digital uddannelse om grøn forbrugsadfærd inden 2028

- Centralt genbrugslager og deleordninger for møbler, kontorudstyr og specialiseret medicinsk- og medicoteknisk udstyr
- Gennemgang og tilpasning af kapacitet på sterilcentraler, vaskeriaftaler og procedurepakker
- Synliggørelse af klimavenlige produkter i det fælles indkøbssystem
- Medarbejderdrevne cirkulære indsatser og forandringer

ENERGI, VARME OG BYGNINGER

Energi udgør 7% af Region Sjællands samlede CO₂-udledning. Herunder udgør varmekonsum 5% af den samlede udledning og dækker over en udledning på mere end 13.000 ton CO₂.

Mindre renoveringsprojekter og vedligehold af vores bygninger mere end 20.000 ton CO₂ i 2023, svarende til ligeledes 7% af vores udledning. Samlet set udgør energi og bygninger altså 14% af vores samlede udledning.

Region Sjælland har gennem mange år haft fokus på at energieffektivisere regionens bygninger. Det betyder, at mange af de lavthængende frugter på området allerede er høstet. Vi har blandt andet stort set udfaset opvarmning ved oliefyr i regionen, og vi overgår i 2025 til certificeret grøn strøm for samtlige megawatt-timer vi forbruger.

Alligevel er der mange steder, hvor det fortsat kan betale sig at effektivisere vores energiforbrug. Vi fokuserer vores indsats på at renovere vores eksisterende bygninger og designe nye, mere effektive energiløsninger, der minimerer CO₂-udledning og nedbringer vores driftsomkostninger.

Central energiledelse er her et særligt stærkt værktøj, ligesom energimærkning af vores bygninger er nødvendig, for at

tydeliggøre, hvor potentialerne ligger, og hvor der skal sættes først ind.

I 2025 har Regionsrådet vedtaget en strategi for bæredygtigt byggeri, der vedrører bygningernes drift, vedligeholdelse og klimakrav til nybyggeri. Strategiens mål er blandt andet mere effektiv udnyttelse af vores kvadratmeter, og fokus på, at vi udnytter eksisterende bygningsmasse fremfor at bygge nyt. Implementering af strategien er et vigtigt led i grøn omstilling af vores bygninger og byggerier.

Strategiske indsatser:

- Implementering af centralt organiseret energiledelse
- Energimærkning af alle regionens bygninger
- Løbende energieffektivisering i alle bygninger
- Udfasning af fossile brændsler i varme- og procesforsyningen.
- Implementering af intelligent styring af varme, ventilation og belysning i regionens bygninger.

- Øget solcelleareal på regionens tage
- Kriterier for bæredygtige materialevalg i byggerier og renovering
- Optimeret arealanvendelse i vores bygningsmasse
- Fossilfri byggeplads i udbud af nybyggeri og gennemgribende renoveringer

Overordnede målsætninger:

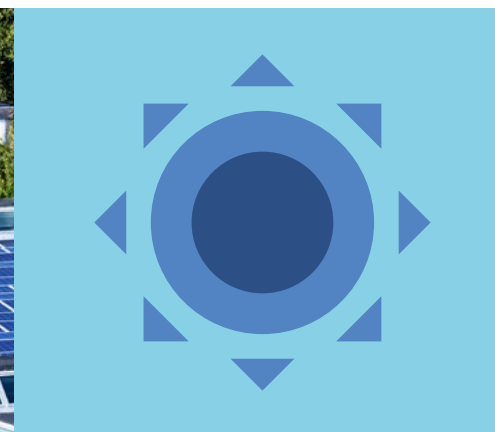
75% CO₂- reduktion i udledninger fra el og varme i 2030

75% CO₂-reduktion i udledninger fra byggerier i 2035

Underliggende mål:

100 % fossilfri varmekonsum i alle regionale bygninger inden 2025

100% grøn strøm gennem grøn energicertificering inden 2025

TRANSPORT

Transport udgør 12% af Region Sjællands samlede CO₂-udledning fordelt mellem patienttransport 10% og personale- og varetransport 2%.

De samlede transportaktiviteter i Region Sjælland inkluderer bilkørsel (egen flåde), tjenestekørsel, helikoptertrafik, Flex-trafik, ambulancekørsel, herunder siddende og liggende patienttransport, samt patient-busser. Der er altså mange steder, hvor vi kan og skal sætte ind for reducere udledningen fra vores transportaktivitet.

Vi vil nedbringe CO₂-udledningen fra person- og varetransport ved at overgå til el- og brintkøretøjer. Omstilling af Region Sjællands egen flåde af personbiler og varebiler til fossilfri køretøjer er allerede godt i gang. Og med etablering af central flådestyring for hele regionen kan vi accelerere denne omstilling, samtidig med at vi kan optimere brugen af vores køretøjer.

Vi vil øge incitamenterne til brug af grøn kollektiv trafik hos vores medarbejdere, og dermed opnå reduktion i tjenestekørsel. Vi vil også promovere samkørsel, cyklisme og andet der kan være med til at sænke det samlede antal kørte kilometer i vores organisation.

Movia, som driver Flextrafik, har en strategi og målsætning om, at alle Flexbusser kører

på el i 2030⁵. Det er afgørende for vores målsætning om 100% reduktion på udledning fra siddende patientbefordring.

Elektrificering af specialkøretøjer er dog en særlig udfordring for Region Sjælland, hvor udviklingen af f.eks. eldrevne ambulancer endnu ikke møder vores behov for rækkevidde og driftssikkerhed. Derfor er markedets udvikling et særligt fokusområde for os.

Vi skal også møde det stigende behov for ladning af de eldrevne køretøjer. Derfor skal vi følge både behov og kapacitetsudnyttelse i vores ladeinfrastruktur nøje og løbende tilpasse vores kapacitet.

Strategiske Indsatser:

- Etablering af central flådestyring
- Elektrificering af egne køretøjer, lastvogne og ambulancer
- Udbredelse af DSB-Erhvervskoncept
- Fremme af cyklisme og samkørsel for medarbejdere og borgere via incitament og kampagner
- Gennemgang og løbende tilpasning af ladeinfrastruktur på egne arealer

Overordnede målsætninger:

75% CO₂-reduktion i udledningen fra transport i 2030

Underliggende mål:

100% CO₂-reduktion på udledninger fra person- og varetransport i 2030

100% CO₂-reduktion på udledninger fra siddende patientbefordring i 2030

30% CO₂-reduktion på udledninger fra tjenestekørsel inden 2025

10% reduktion på tjenestekørsel målt i km inden 2025

⁵ Movia: Trinvis omstilling til elektrisk drift i flextrafikken (<https://www.moviatrafik.dk/om-os/klima-og-miljo/flextrafik>).

KLIMAROBUST REGION

Klimaforandringerne er ikke en fjern trussel. De er her allerede, og de påvirker vores samfund, sundhed og infrastruktur. Region Sjælland er de seneste år, ligesom resten af landet, blevet ramt af stigende temperaturer og tørkeperioder, ekstreme vejrhændelser samt oversvømmelser langs kyster og i havnebyer.

Ifølge WHO er klimaforandringer vor tids største sundhedstrussel. Nye smitsomme sygdomme, psykiske reaktioner på den globale opvarmning, hederelaterede dødsfald og øget skadesrisiko i ekstremt vejr er eksempler på, hvordan klimaforandringerne påvirker vores sundhedstilstand. Samtidig kan klimaforandringer og ekstreme vejrhændelser have alvorlige konsekvenser for vores infrastruktur, vand- og energiforsyning samt offentlige bygninger såsom sygehuse. Alt sammen noget der sætter vores sundhed og sundhedsvæsen under pres.

Derfor er det vigtigt, at Region Sjælland arbejder målrettet med at reducere vores CO₂-udledning, men samtidig tilpasser vores bygninger, arealer og infrastruktur til de klimaændringer, der nu og i fremtiden påvirker os.

Klimatilpasning handler om at forebygge og skabe modstandsdygtige løsninger, der kan håndtere fremtidens udfordringer. Det er en langsigtet investering i robusthed og forsyningsikkerhed.

Strategiske Indsatser:

- Vurdering af klimatilpasningsbehov for de regionale bygninger, samt plan for investering i klimasikring, herunder sikring af stabil energiforsyning ved ekstremt vejr.
- Investering i skybrudssikring og dræningssystemer ved nybyggeri, og hvor der er behov, f.eks. øget brug af grønne tage, regnvandsopsamling og permeable belægninger i anlæg og udearealer.
- Beredskabsplaner, der forholder sig til det ændrede trusselsbillede grundet klimaforandringerne

Klimaforandringer

TRUSSELSBILLEDE

- Ekstremt vejr
- Ekstrem hede
- Stigende havniveau
- Luftforurening
- Vandmangel
- Reduceret fødevareforsyning

HELBREDS-KONSEKVENSER

- Skader og dødsfald
- Hedeslag
- Luftvejssygdomme
- Smitsomme sygdomme
- Fejlernæring
- Kræft, hjertekar og diabetes
- Klimaangst og mentalt helbred

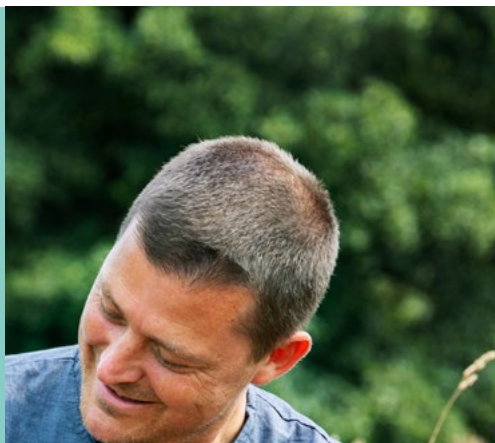
PÅVIRKNING AF INFRASTRUKTUR OG FORSYNING

- Veje og anlæg
- Vandforsyning
- Elforsyning
- Fødevareforsyning
- Bygninger
- Informationssikkerhed

**ØGET PRES PÅ
SUNDHEDSVÆSENET**

Grønt lederskab handler ikke kun om at reducere vores eget klimaaftryk, det handler om at drive en strukturel forandring, som er varig og effektiv.

GRØNT LEDERSKAB

Klimaindsatsen i Region Sjælland skal forankres i alle lag af organisationen, så vi sikrer, at den ikke blot bliver en strategi på papir, men en integreret del af regionens ledelse, drift og overordnede beslutningsprocesser. Et forpligtende grønnt lederskab kræver konsekvent handling på alle niveauer – fra politik til praksis.

Grøn Fremtid 2035 er ledelses- og ansvarsmæssigt forankret på tre overordnede niveauer: Det politiske niveau, det strategiske niveau og det organisatoriske indsatsniveau.

Politisk ejerskab

- Regionsrådet er ejer af Grøn Fremtid 2035 og vedtager de 2-årige klimahandleplaner
- Regionsrådet sikrer sammenhæng med regionens øvrige overordnede strategier, så klimamål integreres i større prioriteringer og beslutningsprocesser
- Kvalificering og tværgående politisk koordinering via Forretningsudvalg og Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø

Strategisk ledelsesforankring og tværgående udsyn

- Direktionen har ansvaret for den samlede implementering og fremdrift af Grøn Fremtid 2035, herunder godkendelse af de lokale grønne aftaler.
- Direktionen sikrer sammen med Koncernledelsen og Hoved-Medarbejderudvalg kvalificering af centrale klimaindsatser, samt tværgående sammenhæng og integration med andre større prioriteter og beslutninger i regionen.
- Styregruppen for Klima har ansvaret for eksekvering og kvalificering af de lokale grønne aftaler og tværgående projekter.

Organisatorisk forankring og ansvar

- Lokale klimamål integreres i de lokale grønne aftaler med virksomhedsområder og tværgående centre
- Lokale grønne nøglemedarbejdere, herunder klimakoordinatorer, klimaambassadører, grønne indkøbere m.v. i centre og virksomhedsområder, som sikrer fokus, fremdrift og sammenhæng i indsatserne.
- Enhed for Grøn omstilling driver større tværgående projekter samt sikrer koordinering og opfølgning på tværs af organisationen.

GRØN VIRKSOMHED

Den grønne omstilling sker i mødet mellem strategi og daglig praksis. Ved at styrke medarbejdernes kompetencer og gøre den grønne dagsorden til en naturlig del af hverdagen, sikrer vi, at omstillingen foregår i hele organisationen.

Alle ansatte i Region Sjælland er et aktiv i den grønne omstilling. Det er de enkelte medarbejdere og ledere, som har det nære kendskab til behandlingsforløb, arbejds-gange og kvalitetskrav. Den viden er helt nødvendig, når vi skal omstille til mere klimavenlige løsninger. Vores indsatser skal baseres på de rigtige valg, hvad angår både klima, medarbejdere og patienter, hvis der skal skabes effektfulde og holdbare løsninger.

Derfor er inddragelse af Region Sjællands medarbejdere helt central.

Det er også vigtigt af den simple grund, at medarbejderne ønsker og motiveres af, at bidrage til den grønne omstilling. For nyuddannede er det ofte i højere grad et krav end et ønske at arbejde for en virksomhed, som direkte eller indirekte bidrager til den grønne omstilling. En klar vision på klima- og miljøområdet samt gennemsigtighed omkring arbejdet, bidrager derfor til rekruttering og fastholdelse af dygtige medarbejdere.

Vi arbejder med tre fokusområder, der tilsammen skal sikre, at medarbejderne bliver en aktiv drivkraft i den grønne omstilling.

Synlig, grøn omstilling – også for patienterne

Det er ikke kun ansatte i Region Sjælland, som vægter grøn omstilling positivt. Borgere og patienter på regionens sygehuse, i psykiatrien og de sociale institutioner har også interesse i, at verden bevæger sig mod en mere bæredygtig fremtid. Et sundhedsvæsen som agerer professionelt, er et sundhedsvæsen som også bidrager til grøn omstilling af vores samfund.

Der kan gøres mere for at synliggøre de grønne valg og grønne indsatser i vores virksomhed over for patienter og borgere.

Synlighed og kommunikation ud mod vores omverden, patienter og pårørende er derfor et selvstændigt udviklingsområde.

Strategiske indsatser:

Klimakompetencer hos medarbejdere og i ledelsesudvikling

- God klimaforståelse gennem obligatoriske kurser og e-læring til alle medarbejdere og ledere.
- Specialiseret uddannelse til medarbejdere med ansvar for indkøb, byggeri og energiforvaltning.
- Kapacitetsopbygning i grønne indkøb på tværs af centre og virksomhedsområder

Vidensdeling og medarbejderdrevne grønne initiativer

- Udnævnelse af "grønne ambassadører" i alle afdelinger, som kan drive lokale klimaindsatser.
- Etablering af en vidensplatform og idébank til erfaringsudveksling og evaluering af klimainitiativer
- "Certificeringsordning" for afdelinger, der demonstrerer særligt gode klimainitiativer og –resultater.

Netværk og events

- Grønt Netværk med kvartalsvise evalueringer og netværksmøder
- Årlig medarbejderundersøgelse om klimaindsats, der måler engagement og indsamler idéer til forbedringer
- Årligt klimaevent med fokus på demonstrationsværdi, som går på tur mellem sygehuse og psykiatri

SKALERING OG UDBREDELSE

Skalering og udbredelse af de gode løsninger er afgørende for, at vi lykkes med den grønne omstilling. Vi skal hele tiden bygge videre på de gode erfaringer, der er skabt og som løbende udvikles i eget og fællesregionalt regi. På samme tid skal kulturforandringer, som er godt i gang, styrkes. Det handler om et grønt mindset.

Vi skal tænke nyt og i tværfaglige løsninger, og vi bidrager alle med viden fra den del af virkeligheden, som vi er tættest på. For en virksomhed som Region Sjælland med så høj grad af specialisering på et stort antal områder, kræver det, at vi taler sammen, inddrager hinanden og byder ind med den specialviden, vi hver især sidder med.

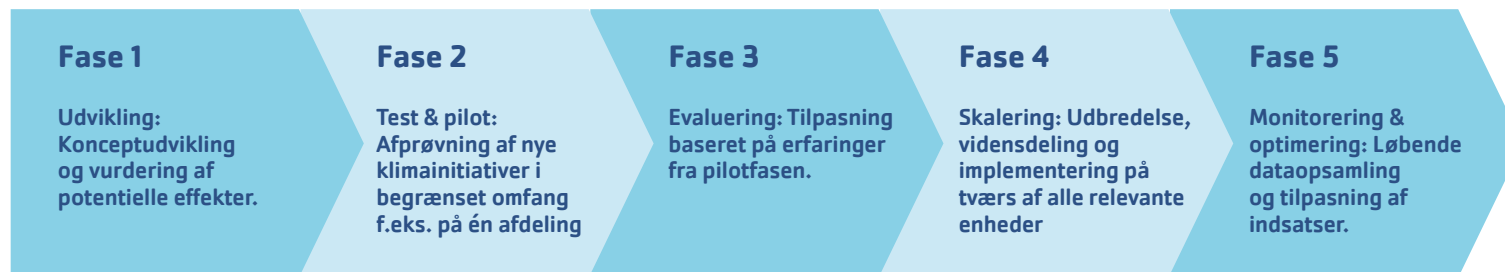
En meget anvendt metode er at pilotteste nye løsninger i mindre skala for at vurdere effekt, økonomi og driftsmæssige konsekvenser. Når en indsats viser dokumenteret effekt, skaleres den op til fuld implementering. Vi arbejder ud fra devisen – kan to afdelinger, kan alle!

Vi følger en fast systematik, som sikrer, at vi kommer hele vejen rundt om de gode løsninger, når vi sætter nyt i gang.

Strategiske indsatser:

- Vi arbejder med bæredygtig kvalitets-sikring, så løsninger implementeres ud fra en 360°-vurdering, hvor relevante parter og hensyn inddrages herunder økonomi, arbejdsmiljø, hygiejne og driftskrav.
- Vi etablerer en best practice-plattform for intern vidensdeling, hvor enheder kan lære af hinandens grønne tiltag.
- Klimakommunikation med fokus på formidling af de gode historier og resultater, som kan inspirere til handling og samarbejder

FASEMODEL FOR SKALERING OG UDBREDELSER

GRØNT MINDSET

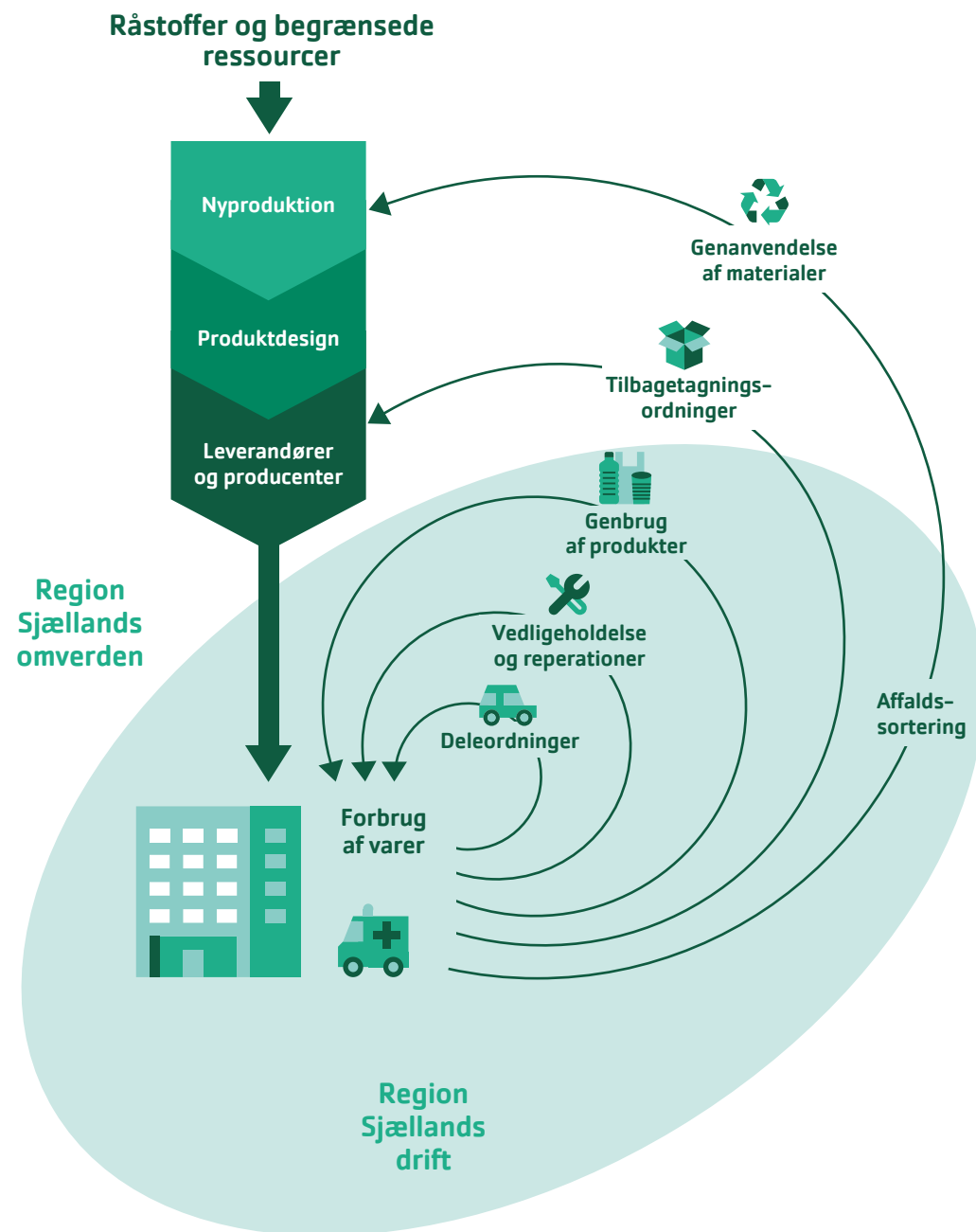
Det handler om, at varer og produkter genbruges og genanvendes, så de bevarer deres ressourceværdi og holdes i det cirkulære loop.

Produktdesign spiller en central rolle i, at produkter og ressourcer kan genanvendes efter endt brug. Samtidig rummer forbrugerleddet betydelige muligheder for at reducere ressourceforbruget og fremme en cirkulær økonomi. Det er her Region Sjælland kan gøre en forskel.

For at lykkes med de cirkulære principper, skal vi hele tiden stille de rigtig spørgsmål til os selv, vores kollegaer og vores samarbejdspartnere. Kan dette gøres bedre, klogere, smartere? Og så skal vi stille de rigtige og relevante krav til vores leverandører og producenter – eksempelvis til produkters reparationsmuligheder og anvendelse af genanvendte materialer.

Det cirkulære og grønne mindset omfatter:

- **Forbrug mindre** – reducér brugen af produkter og ressourcer
- **Forlæng levetiden** – øg holdbarheden og brugstiden på produkter
- **Skab låne- og deleordninger** – del ressourcer på tværs af enheder
- **Reparer frem for at erstatte** – vedligehold og forlæng produkters levetid
- **Genbrug produkter og materialer** – når det er muligt
- **Udsorter affald og genanvend ressourcer** – Sikr korrekt affaldshåndtering og genanvendelse
- **Bidrag til udvikling af nye løsninger og produktdesign.**

PARTNERSKABER OG INNOVATION

Region Sjællands mål for CO₂-reduktion og grøn omstilling nås ikke uden et tæt samspil med vores omverden. Det kræver strategiske og innovative partnerskaber og samarbejder.

Vi skal samarbejde med uddannelsesinstitutioner, leverandører og ambitiøse virksomheder for at drive udviklingen og modne markedet for nye, bæredygtige løsninger.

Med en så stor del af vores CO₂-udledning forbundet til vores indkøb og forbrug, er det særligt vigtigt, at vi indgår i udviklings-samarbejder og innovationsprojekter, der bidrager til, at vi finder grønnere produkter og forbrugsløsninger. Vi fjerner os kun fra det systematiske brug af engangsprodukter, der går direkte til udsmidning, hvis vi finder nye løsninger og arbejdsgange. Og de steder, hvor engangsløsninger ikke kan undgås, kan der f.eks. udvikles tilbagetagsordninger og systemer som sikrer, at ressourcerne og råmateriale går tilbage i ressourcekredsløbet.

Omstilling af vores ambulancekørsel, digital behandling og AI-baseret varmestyring er andre eksempler på områder, der prioriteres i kommende udvikling og partnerskaber.

Strategiske indsatser:

Innovation som motor for grøn omstilling:

- Oprettelse af testfaciliteter for grønne teknologier på hospitaler og institutioner.
- Etablering af innovationspartnerskaber med virksomheder, der udvikler løsninger inden for energi, transport og cirkulær økonomi.
- Styrket samarbejdet med forskningsmiljøer for udvikling af nye klimavenlige teknologier.

Vidensnetværk og partnerskaber:

- Offentligt-private partnerskaber (OPP), hvor vi sammen med virksomheder udvikler og tester nye teknologier
- Internationale netværk og EU-projekter, der sikrer adgang til ny viden og finansiering.

Leverandører og modning af markedet:

- Afdækning af de konkurrenceparametre og grønne krav i vores udbud, der driver og fremmer udvikling af klimavenlige produkter og services.
- Samarbejde med leverandører om udvikling af cirkulære forretningsmodeller.
- Fælles udbud med andre aktører for at skabe volumen og sikre konkurrencedygtige og bæredygtige løsninger.

DEN FÆLLESREGIONALE STRATEGI FOR GRØNNE HOSPITALER

De fem danske regioner indgik sammen med Danske Regioner og Amgros i 2023 en ambitiøs og skelsættende strategi for grønne hospitaler. Strategien sætter retning for den 50% målsætning, som ikke kun Region Sjælland arbejder hen mod, men som det samlede danske hospitalsvæsen skal opnå i 2035.

Den tværregionale aftale for Grønne hospitaler sætter ikke kun ambitiøse mål for reduktion af CO₂-udledning. Med den er der også aftalt indsatsplan og en særskilt styringsmodel for den fællesregionale klimaindsats, som alle fem regioner arbejder efter.

Der er etableret en lead-struktur, hvor hver region har forpligtet sig til at gå forrest, innovere og dele best practice på udvalgte reduktionsområder. Dermed undgår vi, at de samme løsninger skal findes flere gange, og vi skaber grundlag for stærke tværgående løsninger med kraft og volumen. Indtil videre har hver region mellem ét og tre lead-områder. Men planen er, at der kommer flere lead-områder til, som de første når deres målsætninger.

Region Sjællands første lead-område er "Mere og bedre affaldssortering"

På affaldsområdet arbejder Region Sjælland særligt systematisk, hvilket giver et godt grundlag for at videregive gode løsninger og metoder til de øvrige regioner. Derfor har Region Sjælland lead på affaldsområdet, og kigger blandt andet nøje på den kliniske risikoaffald og bedre udsortering heraf.

RUL-modellen er en anden måde, hvor regionerne arbejder sammen om fælles skabeling og udbredelse. De 13 obligatoriske handlinger er første fase af RUL-modellen. De 13 handlinger er velafprøvede og har alle vist sig særligt effektive. Alle fem regioner er forpligtet til at arbejde med disse handlinger i 2024 og 2025. De omfatter blandt andet reduktion i brug af lejepapir,

blå sugestykker, engangskopper og engangs-stålinstrumenter.

Med Aftalen for Grønne Hospitaler er der indgået en aftale om en fælles datametode for opfølgning og monitorering af 50%-målsætningen – den såkaldte Klimastyingsmodel (KSM). Klimastyingsmodellen omfatter en tiltagsberegner med et fællesregionalt materialebibliotek, der giver mulighed for ensartet effektberegning af de indsatser, der igangsættes for reduktion eller omlægning i forbrug.

Det er Danske Regioner, som er ansvarlig for den løbende afrapportering på klimastyingsmodellen.

DATA OG MONITORERING

En central del af Grøn Fremtid 2035 er, at vi arbejder systematisk og databaseret med CO₂-reduktion og grøn omstilling. Baggrunden for vores klimaindsatser er det seneste klimaregnskab for Region Sjælland som virksomhed fra 2023.

Region Sjællands klimaregnskab følger den internationale og anerkendte standard GHG opdelt på de 3 udlednings-scopes. Klimaregnskabet fastslår vores udledninger, og viser de store bevægelser i udledningsbilledet. Klimaregnskabet er således et vigtigt redskab til at give os viden om, hvor vores udledninger kommer fra, og hvordan udledningsbilledet udvikler sig.

Der er dog svagheder ved klimaregnskaber. Klimaaftrykket fra vores medicin- og vareforbrug og indkøb af tjenesteydelser baseres på forbruget i kroner og øre, som derefter omregnes til CO₂-udledning via anerkendte metoder. Det er datamæssigt grovkornet.

Derfor er der ting vi ikke kan se i et klimaregnskab. F.eks. vil indsatser rettet mod specifikke produkter, enkelte afdelinger eller mindre udledningsposter ikke kunne ses og følges.

Der er behov for at effektmåle på indsatsniveau, hvis vi vil synliggøre effekten af de mange indsatser, der foregår på tværs af den samlede organisation. Effektmålingen foretages fremadrettet i tråd med de fælles-regionale aftaler og klimastyringsmodellen.

Derudover kobler vi målopfølgningen til den løbende monitorering af vores roadmap.

En databaseret tilgang

For løbende at afrapportere og skabe fuld åbenhed omkring fremskridt og status for klimaindsatsen, opsættes følgende monitoreringssystem:

- Komplet klimaregnskab udarbejdes hver 3-4 år.
- Årlig monitorering på tiltag – både tværgående og lokale tiltag. Den fælles-regionale tiltagsberegner anvendes til effekt- og potentialevurdering, og der afrapporteres årligt til Danske Regioner.
- Årlig opfølgning på roadmap og igangsatte tiltag

Ansvar og roller

Regionsrådet og Direktionen har det overordnede ansvar for at overvåge regionens klimamål og træffe strategiske beslutninger på baggrund af den politiske opfølgning.

Enheden for Grøn Omstilling i Region Sjælland har ansvaret for at udarbejde CO₂-regnskab, monitorere roadmap og på denne baggrund anbefale indsatser og justeringer til klimaplanen. Ansvaret for afrapportering på Grøn Fremtid 2035 og KSM ligger også her.

De enkelte centre, institutioner, afdelinger og sygehuse har et løbende ansvar for at følge egne indsatser samt registrere eget el- og varmekonsum, transportforbrug og køretøjer samt afrapportere til Enheden for Grøn Omstilling, så længe dataindsamlingen ikke er automatiseret.

Strategiske indsatser:

- Automatiseret dataindsamling: Integration af klimadata fra energi, transport og indkøbssystemer.
- CO₂-beregninger på enheds- og indsatsniveau: Udbredelse af tiltagsberegner, så enheder og institutioner kan beregne egne indsatser og følge op på egne handlinger
- Målrettet data på enheds- og institutionsniveau: Gør det muligt at identificere indsatsområder. Alle hospitaler og institutioner vil få adgang til digitale dashboards, hvor CO₂-udviklingen på udvalgte nøgleområder kan følges direkte.
- Klimanøgletal i ledelsesrapportering: Udvalgt klimadata integreres i regionens økonomi- og driftsstyring. Aftaler der angår relevant klimadata indgår i de lokale grønne aftaler.

ØKONOMI OG FINANSIERING

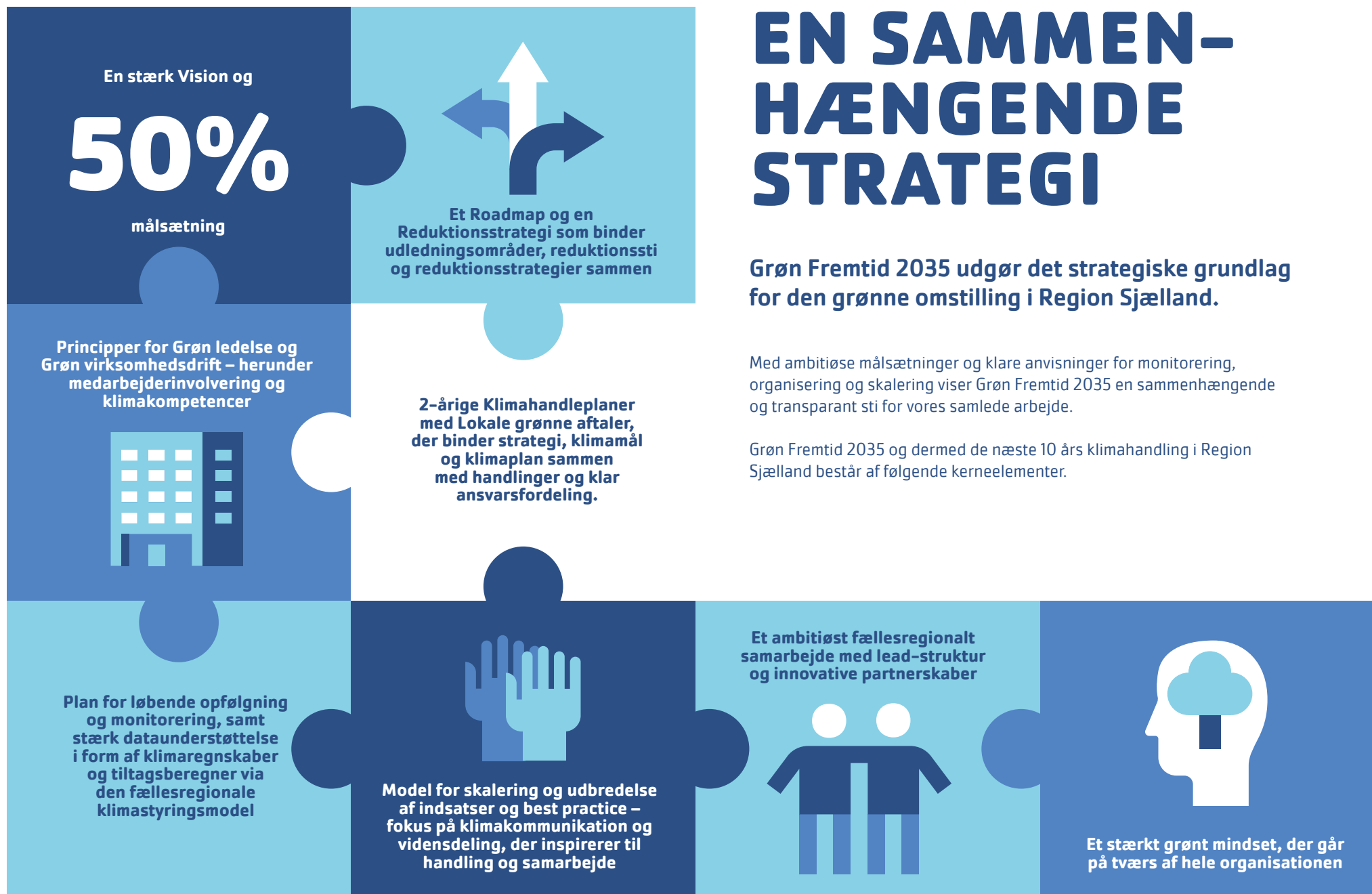
Grøn omstilling skal være en langsigtet investering, der reducerer driftsomkostninger, øger ressourceeffektiviteten og skaber nye økonomiske muligheder, samtidig med at de nødvendige klimamål nås.

For at sikre en økonomisk ansvarlig og realistisk implementering af Grøn Fremtid 2035, arbejder Region Sjælland med en kombination af egenfinansiering, ekstern støtte og innovative investeringsmodeller. Der er en tæt kobling mellem de årlige budgetprocesser, og de prioriteringer der lægges ind i den gældende klimahandleplan.

En af de helt store motorer i den grønne omstilling ligger i at klima og miljø indtænkes, når der foretages store investeringer og træffes langsigtede og strategiske beslutninger. Derfor er det afgørende, at Region Sjælland fremadrettet arbejder med bæredygtighed og klimaparametre, når der træffes beslutninger der vedrører investeringer, byggerier og større økonomiske prioriteringer. Her er TCO-beregninger et vigtigt værktøj.

Strategiske indsatser:

- Totalomkostningsvurdering (TCO): Alle større investeringer og indkøb vurderes ikke kun på anskaffelsespris, men også på levetidsomkostninger, CO₂-aftryk og driftseffektivitet.
- Grøn økonomi: Klima- og bæredygtighed indarbejdes i regionens årlige budgetter – og større økonomiske prioriteringer og investeringer.
- Øge hjemtag af eksterne midler: Maksimal udnyttelse af nationale og internationale fonde, puljer og private investeringsmuligheder.

EN SAMMEN-HÆNGENDE STRATEGI

Grøn Fremtid 2035 udgør det strategiske grundlag for den grønne omstilling i Region Sjælland.

Med ambitiøse målsætninger og klare anvisninger for monitorering, organisering og skalering viser Grøn Fremtid 2035 en sammenhængende og transparent sti for vores samlede arbejde.

Grøn Fremtid 2035 og dermed de næste 10 års klimahandling i Region Sjælland består af følgende kerneelementer.

“Når vi tager stafetten
omkring bæredygtig
udvikling op, er vi i gang
med at lave en bedre
verden”

– Steen Hildebrandt, 2024

Læs mere om den grønne
omstilling i Region Sjælland på:
[www.regionsjaelland.dk/klima-og-miljoe/
groen-omstilling-og-klima](http://www.regionsjaelland.dk/klima-og-miljoe/groen-omstilling-og-klima)

REGION
SJÆLLAND
– vi er til for dig